

«تعالُد» از مطلوب بودن اوضاع تقاضای نفت گزارش می دهد

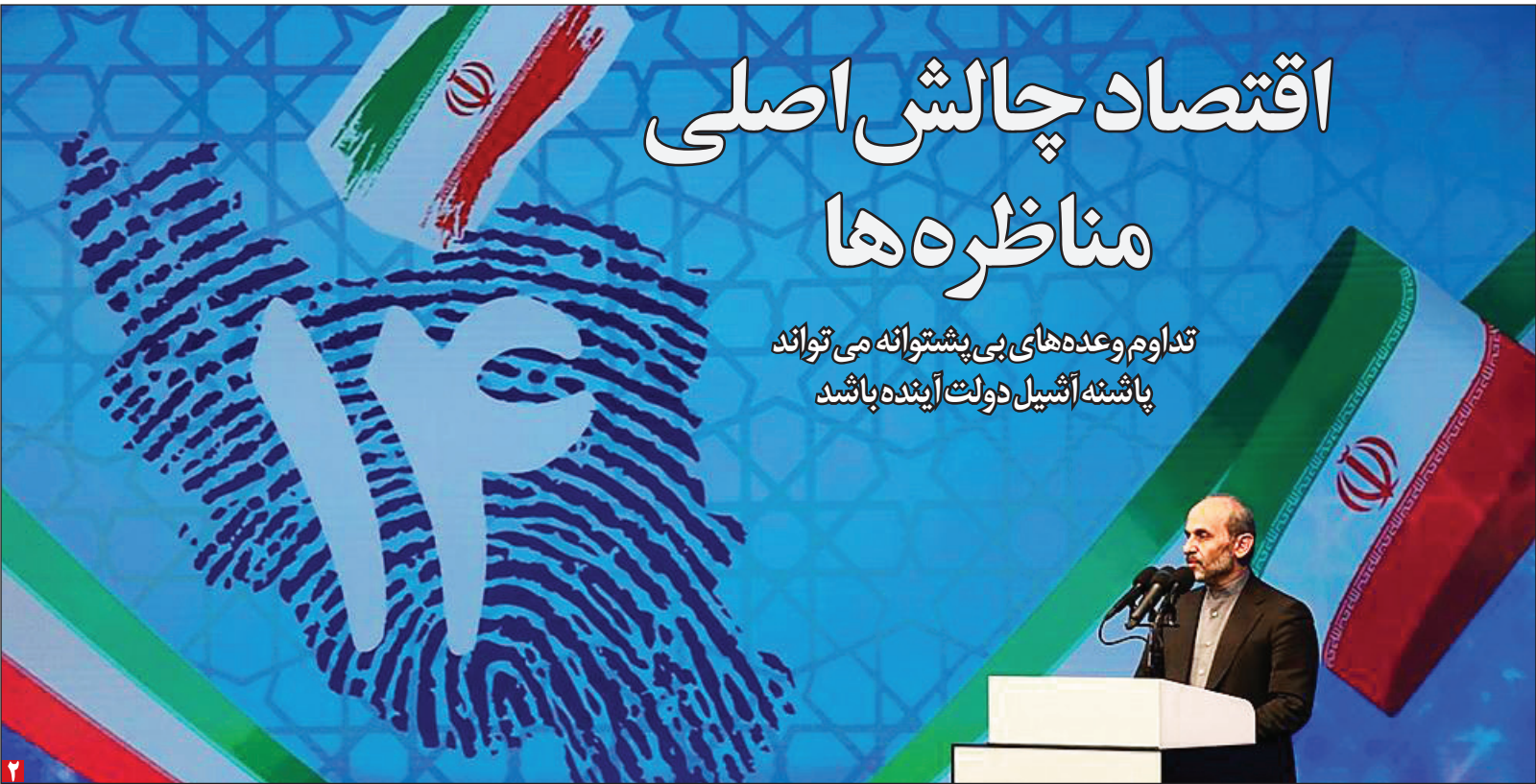
تاثیر اوپک بر بازار نفت یا برعکس؟!

شامخ کل ساختمان در اردیبهشت ۱۴۰۳ به عدد ۶۷،۶۶ رسید

افزایش «فرا تر از انتظار» ساخت و ساز

در بازار ساخت و ساز را فراهم آورد، با این تفاوت که رونق نسبی ساخت و ساز در دومین ماه از سال جدید، فرا تر از پیش بینی فعالان ساختمانی رخ نمود و در نقطه‌ای بالاتر از انتظار آنها ایستاد. کاهش قیمت خرید مواد اولیه و همچنین افت قیمت فروش محصولات یا خدمات ساختمانی نیز از دیگر ویژگی های تحولات بازار ساخت و بزرگ در گروه های ساخت بنا... **صفحه ۵ را بخوانید**

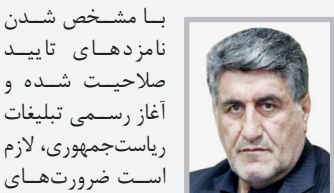
اقتصاد چالش اصلی

مناظره‌ها

تداوم وعده‌های بی‌پشتوانه می تواند پاشنه آشیل دولت آینده باشد

یادداشت - ۱

کدام اولویت کدام گفتمان؟

علی قنبری

با مشخص شدن نامزدهای تایید صلاحیت شده و آغاز رسمی تبلیغات ریاست جمهوری، لازم است ضرورت‌های اقتصادی هم در دورنمای پیش‌روا منظر تحلیلی مورد بررسی قرار گیرد. برای این منظور لازم است، ابتدا مهم‌ترین اولویت‌های اقتصادی کشورمان مشخص شده و پس از آن گفتمانی که قادر به تحقق این اولویت‌هاست، معرفی شود. در این یادداشت‌اندیشه اولویت‌ها و سپس گفتمانی که قادر به تحقق اولویت‌هاست اشاره می‌کنم:

۱_ تحریم‌ها: ضرورت حل معادله تحریم‌ها، همچنان مهم‌ترین معادله اقتصادی ایران است. حل مساله تحریم‌ها مادر گروی ایده‌های بنیادین‌تری است که می‌توان آنها را ذیل کلاسه موضوعی تنش‌زدایی دسته‌بندی کرد. توسعه مناسبات ارتباطی با جهان پیرامونی، نیازمند گفتمانی است که این پالس را به جهان پیرامونی مخابره کند که ایران نه قلمرو بی‌تنش آفرین، بلکه بستری تنش‌زداست. برای این منظور دولت آینده هم در سطح منطقه‌ای و هم در ارتباط با قدرت‌های جهانی (شرق و غرب) و هم با کشورهای عدم تعهد و... باید ایده‌های تازه‌ای را مبتنی بر موازنه مثبت طراحی کند.

۲_ تورم: یکی از مشکلات ریشه‌دار اقتصاد ایران معضل تورم و کاهش ارزش پول ملی است. حدود نیم قرن است که ایران با معضل تورم دست به گریبان است. هیچ کشوری را در سطح جهان نمی‌توان پیدا کرد که طی نیم قرن به‌طور متوسط همواره تورم بالای ۲۰ درصد را تجربه کرده باشد. بنابراین دولت آینده باید برنامه‌های عاجلی برای مهار تورم داشته باشد. بررسی دقیق داده‌های اقتصادی دهه‌های گذشته نشان می‌دهد ایران تنها در ۲ برهه زمامداری دولت اصلاحات در دهه ۷۰ و ابتدای دهه ۸۰ و دولت تدبیر و امید در دهه ۹۰ تورم‌های پایین یا تکررقمی را تجربه کرده است. دستاوردی که هم به دلیل بود رابطه با جهان و خصوص نیم اقتصادی متخصص و کارآمد شکل گرفته‌است.

۳_ افزایش قدرت خرید مردم: موضوع قدرت خرید در اقتصادهای مختلف ارتباط معناداری با درآمد سرانه کشورها دارد. ایران از این منظر در رتبه‌بند کشورها در قعر جدول قرار دارد. ایرانیان کمترین میزان درآمد سرانه در جدول سالانه بین تاتاهزار دلار در آمد دارند. دولت جدید باید برنامه‌های

جامعی برای افزایش قدرت خرید و بهبود وضعیت رفاهی جامعه داشته باشد. برای این منظور لازم است انضباط مالی قایل و حتی در دولت‌اعمال شود، هزینه‌های غیر ضروری ساختار اجرائی در بودجه حذف و معافیت‌های مالیاتی بر برخی نهادها و ارگان‌های حاکمیتی یا پایان یابد یا اینکه کاهش

پیدا کند.

۴_ رشد واقعی تولید: ریشه‌های اصلی رشد اقتصادی در هر جامعه‌ای در زمین‌های بارور، تولید آن کشور دارد. پیگیری مسیر توسعه در کشورهای مختلف نشان می‌دهد، کشورهای توسعه یافته همگی با تکیه بر رشد تولید بالا توانسته‌اند، رشد پایدار را تجربه کنند. امریکا، چین، آلمان و ژاپن به عنوان ۴ قدرت نخست اقتصادی جهان، همگی با تکیه بر رشد محصولات تولیدی و افزایش صادرات است که توانسته‌اند خود را در قامت قدرت اقتصادی جهانی معرفی کنند. در ایران هم سال‌هاست که در خصوص رشد تولید، صحبت می‌شود اما بسترهای یک چنین رشدی فراهم نشده است. برای تحقق این امر جدازا ارتباط تنگاتنگ صنعت و دانشگاه، باید زمینه‌های جذب سرمایه‌های خارجی، توسعه مناسبات ارتباطی با شرکت‌های صاحب تکنولوژی و فناوری، همچنین به کارگیری ظرفیت‌های داخلی و... فراهم شود. دولت آینده از این منظر کار بسیاری در پیش دارد.

۵_ بهبود محیط‌های کسب و کار: یکی از ضرورت‌های مهم اقتصاد ایران دستیابی به محیط‌های کسب و کار قوام یافته است. برای این منظور لازم است نظام مالیاتی، نظام پارانهای، این ضرورت‌ها می‌توان به گزاره‌های دیگری چون اصلاح نظام بودجه‌ریزی، پایان دادن به تصمیمات خلق الساعه و بخشنامه‌های ناگهانی توسط دولت، اصلاح نظام پارانهای، مقابله با کلونی‌های فساد، تخصص گرایی در اقتصاد، افزایش پهنای باند اینترنت، حمایت از کسب و کار نوین و آنلاین و...

نیز به عنوان مهم‌ترین اولویت‌های دولت آینده اشاره کرد.

صفحه ۳ را بخوانید

یادداشت - ۲

تکمیل راه نیمه تمام اقتصادی

چندین و چند چالش و اولویت مهم در اقتصاد کلان ایران وجود دارد که دولت آینده باید زمینه حل و فصل آن را فراهم سازد. موضوعاتی چون رشد نقدینگی، کسری بودجه، دخالت‌های دولت، تورم و... که در برخی موارد

زمینه‌ساز بروز بحران‌های فراوانی شده‌اند. ریشه اصلی بروز این مشکلات در اقتصاد ایران اما به بی‌نظمی اقتصادی و فقدان افراد متخصص در مدیریت اقتصادی باز می‌گردد. در اقتصاد ایران با طالع هر روزه خوشید برخی افراد و گروه‌ها در حال کنند چاله‌هایی در اقتصاد هستند و گروهی دیگر هم همان چاله‌ها را پر می‌کنند! در شرایطی که دولت‌ها به جای ایفای نقش واقعی خود بازارها را با معضل چند نرخی شدن مواجه می‌سازند، هم آرامش را از مردم و بازارها سلب می‌کنند و هم رانت و فساد زیادی را شکل می‌دهند. نرخ چندگانه در بازار ارز، چندگانگی نرخ مواد اولیه، چند نرخی بودن خودرو و... بخشی از این روند رانت خیز هستند. این روند باعث می‌شود، هزینه‌های ضروری ساختار اجرائی در مولد می‌شود. وقتی دولت به هر گوشه و کنار اقتصاد سرک می‌کشد و قیمت‌گذاری دستوری می‌کند، یعنی عملاً فضای کسب و کار را انحصاری کرده و مولفه‌های غیر رقابتی را در اقتصاد شکل می‌دهد. در اثر این نوع سیاست‌گذاری‌ها آزادی‌های اقتصادی کاهش پیدا کرده و نهایتاً زمینه نزول شاخص‌های کلان اقتصادی فراهم می‌شود. اتفاقاً معتقدم مهم‌ترین ریشه مشکلات

اقتصادی ایران دخالت‌های دولت در امور اقتصادی است. این روند باید جای خود را به رفتار تخصصی و حرفه‌ای دولت با اقتصاد بدهد. مردم وقتی می‌بینند که دولت مدام در حال مداخله در اقتصاد است و بخشنامه‌های دستوری و شبانه‌می دهد، طبیعی است که مردم و بخش خصوصی از مشارکت در اقتصاد چشم‌پوشی می‌کنند. طی سال‌های اخیر دولت به مردمی می‌گوید: «در اقتصاد مشارکت کن، سرمایه‌های را وارد بازارهای مولد کن» اما در عین حال با تصمیمات خلق الساعه و دخالت‌های دستوری، امکان پویایی و بالندگی را در اتمسفر اقتصادی می‌گیرد، طبیعی است که مردم به جای بازارهای مولد به سمت بازارهای سوداگرانه می‌روند. مثلاً در بحث تامین خوراک و مواد اولیه، تصمیمات دولت نه تنها آرامش بخش نیستند، بلکه خود باعث نوسان و ناامنی هستند. مشکلات اقتصادی ایران بسیار اثرگذار هستند و دلیل اصلی آن هم به دخالت‌های دولت باز می‌گردد. در کنار معضل دخالت‌های دولت، مساله تحریم‌های اقتصادی هم یکی از چالش‌های جدی پیش روی اقتصاد ایران است که دولت آینده باید به فکر حل و فصل آن باشد.

صفحه ۳ را بخوانید

رکود و سهم دولت در ایران

برنامه، مجموعه کارهایی برای رسیدن به هدفی خاص است. حال آنکه ما بعضاً مجموعه کارهایی را انجام می‌دهیم و به هدف خاصی دست نمی‌یابیم. حدود ۶۰ سال است که برای پیشرفت

پیشرفتی که باید حاصل نمی‌شود و این نشان می‌دهد باید روش خود را عوض کنیم. برنامه‌های توسعه فعلی شامل دستورات و فرمان‌هایی است که معمولاً هم کمتر قابلیت اجرایی یابند. برنامه باید شناخت دقیقی از وضعیت گذشته، حال و آینده بدهد. باید بدانیم در چه وضعیتی قرار داریم و به چه سمتی حرکت می‌کنیم، ولی ما معمولاً این‌طور عمل نمی‌کنیم.

دولت می‌تواند با اولویت قرار دادن بخش‌هایی که اقتصاد کشور دارای مزیت هستند، ورود کند و اجرای پروژه‌های مکمل را به بخش خصوصی واگذار کند و در زمان مقرر آنها را تحویل بگیرد. پروژه‌ها باید به صورت بخشی و منطقه‌ای مورد مطالعه قرار گیرند، سپس بهترین برنامه‌ها متناسب با اولویت‌های ملی و درآمد کشور انتخاب و اجرایی شوند. در گذشته پروژه‌هایی برای مناطق کوچک ساخته شدند که به دلیل عدم امکان سنجی و تحقیق در سطح ملی، با استفاده‌مانده و اقتصاد کشور را دچار تورم کردند. سیستم بانکی معوقه‌های خود را که مربوط به بدهی‌های دولت است دریافت نکرده از سویی دیگر این معوقه‌ها مربوط به هزینه‌های بالایی است که دولت قبل ایجاد کرده و پرداخت آن نیز برای دولت یازدهم کار چندان راحتی نیست. بنابراین باید تلاش شود سیستم بانکی که نبض پولی اقتصاد را در دست دارد اصلاح شده و به حرکت درآید تا با افزایش منابع بانکی، این منابع به بخش‌های کارای تولیدی برسد. از طرفی دست دولت بسته است و اگر برای پرداخت بدهی‌هایش مانند دولت قبل به بانک مرکزی رجوع کند باعث افزایش نقدینگی، بالا رفتن تقاضا خواهد شد. با این وجود نه تنها از رکود خارج نمی‌شویم، بلکه تورم نیز بار دیگر اضافه خواهد شد. تجربه ۳۰ ساله هیچ‌گاه نشان نداده که دولت می‌تواند از این طریق قیمت‌ها را کنترل، بلکه این امر موجب ضربه به صنعت و تولید می‌شود و لازم است قیمت‌زا طریق سیاست‌های دیگری کنترل شود. بورس تنها حداثر سبه درصد از بخش فعالیت‌های اقتصادی را تشکیل می‌دهد، بنابراین نمی‌تواند کم تاثیرگذاری در رفع رکود کند. وضعیت رکودی فعلی بورس ناشی از رفع حباب بورسی طی سال‌های اخیر بوده که این امر مثبت بوده و نشان می‌دهد قیمت‌ها در بورس در حال واقعی شدن است. بالا رفتن ارزش سهام نمی‌تواند در تولیدات واقعی اثری داشته باشد و به رفع رکود منجر شود.

یادداشت - ۴

روزهای دگرگون بازار سرمایه

سابقه بد خبر درمانی و رفتارهایی که صورت گرفته باعث شده اعتماد به این دست اخبار کاهش یابد اما هر روزش با روزهای دیگر متفاوت بوده است برای بازار سرمایه. خبرهای بانکی، خودرویی و در نهایت پالایشی را می‌توان دلیل معاملات مثبت امروز در رخ‌آنها نشان دهد بازار رفتار متفاوتی در پیش می‌گیرد چرا این را می‌گوییم، چون این دو عامل عوامل موثر بازار کار و بنیادی هستند که اثرات ماندگار و قوی در بازار دارند.

ولی چرا بازار وزن نمی‌دهد؟! همه باید تلاش کنند تا اخبار مثبت کدالیزه شده یا روی تابلو خود را نشان دهمان وقت است که می‌توان به تغییرات بازار امیدوار بود. به خصوص در زمان مقطع فعلی که هر چه می‌گذرد دهمه‌ای عمق فاجعه و بلایی که سر اقتصاد و بازار آمده بیشتر مطلع می‌شوند. بارها هم مطرح کرده‌ام که بحث خرید زمان و دادن زمین بازی بازار و نوسان محدود از همین روست چرا که گذر زمان به سود بازار سرمایه تمام خواهد شد منتها این میان دوره‌ای را باید پشت سر گذاریم دوره‌ای که بدون بحران هم باید پشت سر گذاشته شود چرا که لبه تیغی حرکت می‌کنیم که بسیاری نه به آن اشراف داشته و نه از آن مطلع هستند، از همین موضوع سراغ دامنه نوسان می‌رویم که دیروز و امروز حرف و بحث‌های زیادی را داشت و گمانه زنی‌ها از برگشت دامنه نوسان به حالت عادی در روزهای آینده حکایت دارد.

امروز بازار در ابتدای وقت ادامه روزهای قبل و به خصوص ادامه دیروز بود ولی رسیدن برخی خبرها از خودرو و ماندگار شدن در بازار و تجدید، خبرهای پالایشی و تغییر فرمول، خبرهای خاص بانکی، خبرهای نرخ سود و خبرهای نرخ دلار نیما شرایط کمی بهتر شد نمایندیم چرا در چنین روزهایی دوباره بحث دامنه نوسان بالا گرفته است!

تکیه بر دامنه نوسان محدود دو درصد تکیه بر یک گزاره غلط اما به ناچار است کسانی که این موضوع را نفی می‌کنند ظرف زمان را در شرایط فعلی در نظر نمی‌گیرند که مادر چه مقطع و چه زمانی قرار داریم از سویی دیگر آنها دو دلیل برای رفع دامنه نوسان بیان می‌کنند که یکی این است که در شرایط عادی و نرمال هستیم و دلیلی ندارد دامنه محدود باشد و دوم اینکه دامنه نوسان باز منجر به ایجاد سرعت تعادل می‌شود. وقتی می‌توان دامنه نوسان عادی را دلیلی بر تعادل دانست که بر مدار ارزندگی قرار نداشته باشد و تغییرات این موضوع منجر به ارزنده شدن و ورود جریان پول باشد...

صفحه ۶ را بخوانید

فقر و نابرابری عامل اصلی وجود کودکان کار در کلانشهرهاست

به دنبال خوشبختی در کوچه پس کوچه های شهر

صفحه ۸

«تعالُد» شرایط بازار سرمایه را بررسی می کند تغییر موضع در بورس تهران

تلاش‌ها برای احیای بورس ادامه دارد، بالاخره روز گذشته یعنی دوشنبه شاخص کل بورس تهران توانست سبزپوش شود... **صفحه ۴ را بخوانید**

بررسی صورت‌های مالی سه خودرو ساز بزرگ نشان می دهد

افت تولید خودرو در ۲ ماهه امسال

تعالُد | بررسی صورت‌های مالی ارایه‌شده از سوی خودروسازان بزرگ کشور (ایران خودرو، سایپا و پارس خودرو) به کدال نشان می‌دهد در ۲ ماه نخست امسال ۱۲۲ هزار و ۴۱۱ دستگاه خودروی سواری (بدون در نظر گرفتن وانت پراید) تولید و در مقابل ۱۱۰ هزار و ۳۵۳ دستگاه فروخته شده است. این در حالی است که ۲ ماهه پارسال در مجموع ۱۷۱ هزار و ۳۴۱ دستگاه تولید و ۱۲۱ هزار و ۹۴۵ دستگاه خودرو فروخته شده بود. بنابراین طی ۲ ماه نخست امسال تولید خودرو ۲۹ درصد و فروش خودرو ۱۰ درصد کاهش یافته است که البته عمده دلیل این اتفاق توقف تولید کوپیک معمولی در پارس خودرو و افت تولید گروه پژو در ایران خودرو بوده است... **صفحه ۷ را بخوانید**

یادداشت - ۵

طرح نهضت ملی مسکن، سراب یا پیشرفت امیدبخش؟

بخش مسکن به عنوان بخش پیشران بوده که در صورت توجه جدی می‌تواند تاثیرات مثبتی بر سایر بخش‌ها داشته و در صورت غفلت، یا «کتمان منابع و رونق آن، تبعات منفی زیاد اجتماعی و اقتصادی داشته که با توجه به روند

رضا پاکدامن

افزایشی تقاضا برای مسکن، در صورت تامین شدن این نیاز اساسی، واکنش‌ها به صورت انفجاری بروز خواهد کرد. یکی از طرح‌های محوری دولت سیزدهم، ساخت ۴ میلیون مسکن طی ۴ سال بوده که با شروع به کار دولت با حمایت مجلس، پشتوانه قانونی برای آن نیز سربامعاین گردید. لیکن طی ۳۳ ماه گذشته، علی‌رغم تاکید مکرر مسؤولان دولت به پیشرفت رضایتمند این طرح و برگزاری مراسم افتتاح طرح‌ها در استان‌های مختلف، اینچنین القاء شده که طرح مزبور با پیشرفت خوب و بدون مشکل در حال اجراست. ولی علایم بازار مسکن، گزارش کارشناسان این حوزه، نمایندگان مجلس، حتی گزارش‌های پراکنده دولتی، وضعیت متفاوتی را روایت می‌کنند. آمارهای رسمی وزارت راه از چند ده هزار واحد مسکونی در استان‌های بزرگ کشور (که صرف‌نظر از مراسم افتتاحیه‌های باشکوه، با توجه به جمعیت استان‌ها، این میزان مسکن تکمیل شده بسیار کمتر از برنامه و نیازهای استانی است).

واگر تعداد واحدهای تکمیل شده جمع زده شود، در مجموع فاصله زیادی باهدف (۴ میلیون واحد مسکن) را نشان می‌دهد. اعلام رسمی دولت (وزارت راه) آمار کلی، ۲۶ میلیون واحد مسکونی «در فرآیند ساخت» بوده است. اجرای اینچنین پروژه بزرگ، سه ضلع مهم دارد: زمین، منابع مالی، مصالح ساختمانی. به گفته وزیر راه در کمیسیون عمران در سال گذشته، برای ادامه پروژه معضل بزرگ تامین زمین مناسب برای ساخت مسکن وجود دارد.

در مورد نحوه تامین زمین از «منابع طبیعی»؛ همچین حاشیه شهرها... **صفحه ۳ را بخوانید**